



**Dovrefjell
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Norsk villreinsenter nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord +47 61 26 60 00
Saksbehandler +47 61 26 62 08
fmoppst@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/dovrefjell

Møtebok for Dovrefjell nasjonalparkstyre

Møtedato: 18.12.2017	Utvalg: Nasjonalparkstyret	Møtested: Dombås
Sak nr.: 071-2017	Saksbehandler: Lars Børve	Arkivsak nr.: 2017/7689

Søknad fra Kraftverkene i Orkla om endring av manøvreringsreglementet i Orkla-Grana-vassdraget - høring

Dokumenter

- 21.12.2010: Rapport fra Sweco: Minstevannføringer i øvre deler av Orklavassdraget. Miljøkonsekvenser av endret starttidspunkt for slipping av sommervannføring.
- 18.06.2017: Søknad fra Kraftverkene i Orkla til Norges vassdrags- og energidirektorat om endring av manøvreringsreglementet i Orkla-Grana-vassdraget.
- 14.08.2017: Brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat til flere – Høring av søknad om endring i manøvreringsreglementet for Orkla- og Grana-vassdraget i Tynset kommune, Hedmark fylke.
- 09.11.2017: Brev fra Knutshø Villreinutvalg til Norges vassdrags- og energidirektorat – Høringskommentar til søknad om endring i manøvreringsreglementet for Orkla- og Grana-vassdraget i Tynset kommune.
- 14.11.2017: Brev fra Kvikne Utmarksråd til Norges vassdrags- og energidirektorat – Høringskommentar til søknad om endring i manøvreringsreglementet for Orkla- og Grana-vassdraget i Tynset kommune.
- 05.12.2017: E-post fra Norges vassdrags- og energidirektorat til Dovrefjell nasjonalparkstyre - Høring av søknad om endring i manøvreringsreglementet for Orkla- og Grana-vassdraget i Tynset kommune, Hedmark fylke.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt søknad fra Kraftverkene i Orkla (KVO) 18.06.2017, om å endre manøvreringsreglementet for Orkla- og Granavassdraget, gitt ved kgl.res. av 16. juni 1978. Søknaden ble opprinnelig sendt på høring 14.08.2017. Dovrefjell nasjonalparkstyre stod da ikke på høringslista, og fikk ettersendt høringen fra NVE i e-post 05.12.2017. Høringsfrist for Dovrefjell nasjonalparkstyre er 29. januar 2018.

NVE skal behandle søknaden etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 10 om endring av manøvreringsreglement. KVO søker om å endre manøvreringsreglementet for to forhold:

1. Endre dato for overgang til sommerminstevannføring fra 1. mai til 1. juni ved inntakene Øvre Dølvad og Ya.
2. Endre kravet til minstevannføring ved målepunktet ved terskel Kvikne kirke.

Det er bare inntaket ved Øvre Dølvad som ligger i Knutshø landskapsvernområde.

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreservatene	Flåman, Bjørndalen, Nordre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområdene	Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotdalen, Dalsida Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora og Fokstugu
Biotopvernområdene	Torbudalen og Sandgrovbøtn-Mardalsbøtn



Figur 1: Kraftverkene i Orkla (KVO). Øvre Dølvad ligger i sør på kartet.



Bilde 1: Inntaket ved Øvre Dølvad 21.04.2010. Foto: Sweco.

KVO oppgir i søknaden at nåværende dato (1. mai) for slipp av sommervannføring fra inntakene ved Øvre Dølvad og Ya, ikke er i samsvar med den naturlige vannføringen og overgangen mellom vinter/vår/sommer. Inntakene ved Øvre Dølvad og Ya ligger 844 og 876 meter over havet. 1. mai er inntakene vanligvis dekket av snø og is, og det er vanskelig å åpne ventiler og luker for slipp av sommervannføring.

Vårflommen har ikke kommet skikkelig i gang 1. mai når ventilene skal åpnes for å slippe sommervannføringen. Pålegget om åpning 1. mai er derfor ikke i samsvar med den naturlige vannføringen. Vårflommen kommer vanligvis senere i mai, med en topp helt i slutten av mai. 1. juni er det lite snø og is ved inntakene de fleste årene, slik at det er lettere å stille luker og ventiler fra vinter- til sommervannføring.

Dette er bakgrunnen for at KVO nå ønsker å endre tidspunkt for når det skal slippes sommerminstevannføring for inntakene ved Øvre Dølvad og Ya.

Endring av tidspunktet for slipp av sommervannføring fra 1. mai til 1. juni, vil påvirke landskapet forholdsvis lite på grunn av høy avsmelting i mai. Slipp av sommervannføring fra 1. juni vil også redusere overvann, vann på avveie og isgang videre nedover i vassdraget.

Formålet med sommerminstevannføring fra 1. mai var opprinnelig å slippe tilstrekkelig vann til husdyr på beite og holde eventuelle terskeldammer fulle. Det er vanligvis ikke beitedyr i området så tidlig. Sauen kommer på beite i disse områdene i juni måned. En endring av starttidspunktet vil ikke påvirke tilgangen til vann for husdyr.

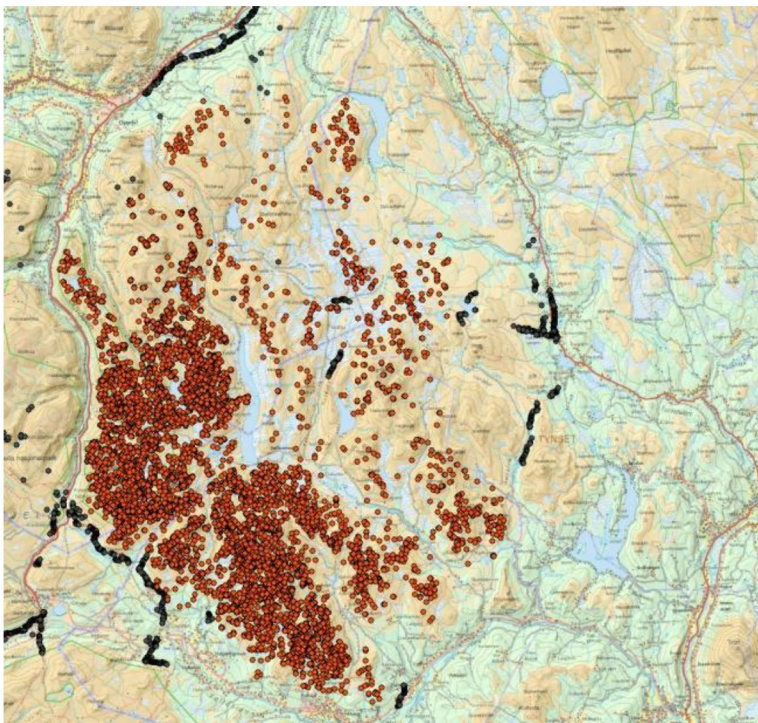
I rapport fra Sweco 21.12.2010 går det fram at minstevannføring er viktigst for vassdraget rett nedstøms inntakene. Lenger nedover i vassdraget blir andelen av minstevannføringen mindre på grunn av naturlig avrenning til vassdraget.

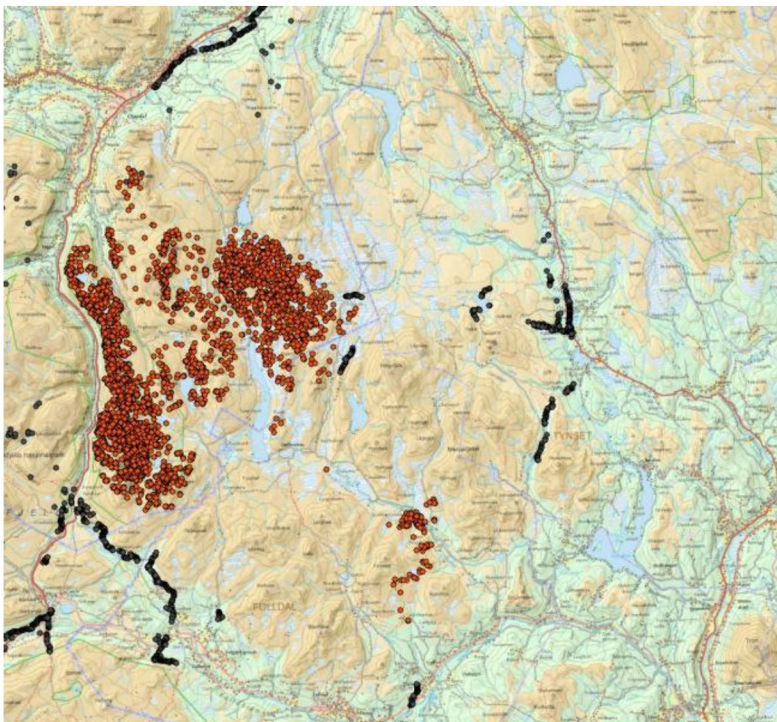
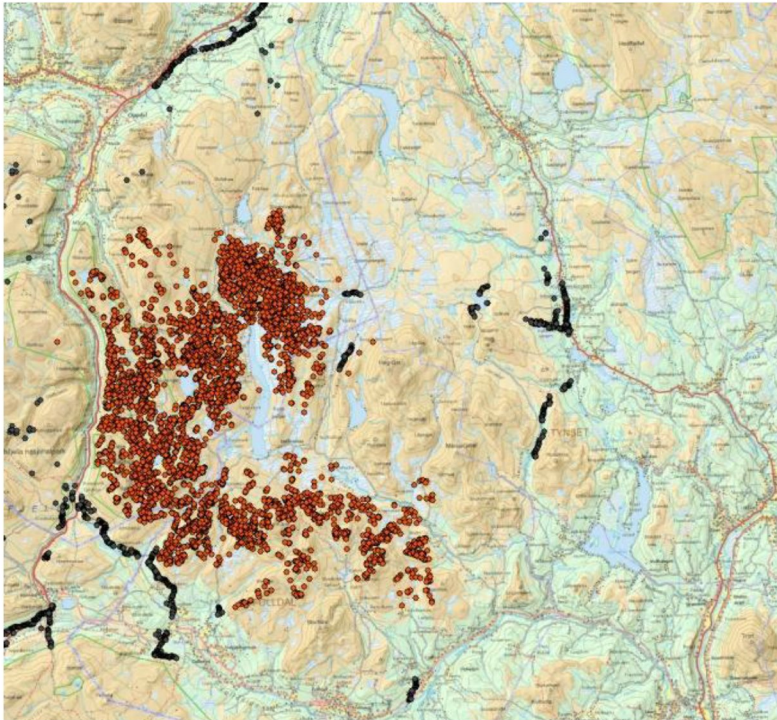
I rapporten fra Sweco går det (s. 35) bl.a. fram:

Minstevannsføringen har også betydning for landskapsopplevelsen. 1. mai er alle elvene i området dekket av snø og is. Isen går en gang i løpet av mai. Når isen har gått, vil nivået på minstevannføringen påvirke landskapet på den strekningen som ligger nær inntaksdammene, men på grunn av høy avsmelting i restfeltet, vil størrelsen på minstevannføringsslippet ha påviselig landskapsmessig effekt bare på en kort strekning ($\leq 0,5\text{--}1$ km fra inntaksdam).

I NINA Rapport 800 fra 2012 om villreinen i Snøhetta- og Knutshømrådet, går det (s. 88) bl.a. fram:

Innerdalsmagasinet har medført neddemming av trekk- og beiteområder for reinen. Området sør for magasinet mot Storinnsjøen er et potensielt viktig trekkområde for reinen her, mellom Taraldhøa i nordøst og Dølvadfjellet i sørvest. Veg og tilhørende biltrafikk på strekningen utgjør en potensiell barriere rundt dette trekket. Lengre nord, mellom Taraldhøa og Kviknebruna, er det også en vegparsell med forbindelse over fjelltangen her til Innerdalen. GPS-dataene viser at disse områdene er lite brukt i dag (se figur 58a-58c).





Figur 58a–58c. Alle GPS-lokaliseringer i Knutshø (røde prikker) fra periodene august–desember, januar–april og mai–juni. Grå prikker viser fangstgropene / fangstgroprekkene i om-rådet. NINA-data.



Knutshø Villreinutvalg uttaler i brev til NVE 09.11.2017, bl.a.:

Ut fra et villreinfraglig perspektiv er det ikke ønskelig med kjøring etter Storinnsjøvegen i tida omkring 1. juni fordi det på denne tida av året regelmessig holder til villrein ved setervollene som ligger like ved veien.

1. juni er på slutten av kalvingstida i Knutshø villreinområde, og det har også vært observert simle med nyfødt kalv i dette området. I kalvinga er villreinen ekstra sårbar og man bør søke å unngå å økt forstyrrelse i villreinområdet.

I NINA-rapport 1019 fra 2015 om villreinens arealbruk i Knutshø uttales det: «Våre data viser at villreinen i Knutshøområdet har brukt begrensede arealer og ressurser, og at dette kan ha sine forklaringer i stor trafikk på veger / vegtraseer i hele området og ferdsel i terrenget ut fra disse. Forstyrrelser og dermed sterkt redusert arealbruk er en av flere aktuelle hypoteser for å forklare en dokumentert og sterk nedadgående kalvetilvekst i Knutshø. Dokumentasjonen som er fremlagt i denne rapporten viser at reinen i Knutshøområdet er sterkt presset av menneskelig aktivitet, og at forvaltningen bør fortsette å arbeide målrettet for å skaffe dokumentasjon på problematisk bruk og å gjennomføre tiltak for å bedre situasjonen.»

Villreinens bruk av dette området til andre tider av året er svært begrenset og vi mener derfor det er ekstra viktig å la reinen være i fred denne korte perioden de oppholder seg her.

Dersom dato for overgang til minstevannføring fra 1. mai til 1. juni ved inntaket Øvre Dølvad og Ya. I tida rundt 1. juni allikevel blir flyttet ber vi om at det settes som villkår at Kraftverkene i Orkla (KVO) må kontakte oppsyn (Kvikne Utmarksråd) før kjøringa finner sted og at kjøring, ved observasjoner av villrein i området langs Storinnsjøvegen må avventes.

Setrene ved Storinnsjøen ligger utenfor Knutshø landskapsvernområde, men den delen av veien mellom setrene og Øvre Dølvad som går over Dølvadfjellet, ligger i landskapsvernområdet.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Dovrefjell nasjonalparkstyret skal behandle søknaden i forhold til verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde.

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø villreinområde, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø, jf. verneforskriften § 2.



Knutshø landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, jf. § 3, pkt. 1.1, bl.a. vassdragsreguleringer og oppdemminger.

En del av Orkla-vassdraget i Knutshø landskapsvernområde ble regulert før verneområdet ble opprettet, og det er en inntaksdam ved Øvre Dølvad. Saken som Dovrefjell nasjonalparkstyre skal behandle, går ut på å endre tidsrommet for sommerminstevannføring fra Øvre Dølvad og videre nedover i den delen av Orkla-vassdraget som ligger i Knutshø landskapsvernområde.

Det er nærliggende at endring av tidsrommet for minstevannføring om sommeren, i den regulerte delen av Orkla-vassdraget i Knutshø landskapsvernområde, må behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Endring av dato fra 1. mai til 1. juni for slipp av sommerminstevannføring fra inntaket ved Øvre Dølvad, med de små konsekvensene som det medfører, vil sannsynligvis ikke være i strid med formålet for Knutshø landskapsvernområde eller påvirke verneverdiene bl.a. landskapets art og karakter nevneverdig.

Mindre vann og isgang i vassdraget fra inntaket ved Øvre Dølvad og et stykke nedover i mai, kan være en fordel for villrein og kalver som evt. skal krysse vassdraget i det området på den tiden.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.



Endring av dato fra 1. mai til 1. juni for slipp av sommerminstevannføring fra inntaket ved Øvre Dølvad, vil berøre naturmangfoldet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Endring av dato fra 1. mai til 1. juni for slipp av sommerminstevannføring fra inntaket ved Øvre Dølvad, vil sammen med andre tillatelser eller dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, ikke påføre økosystemet for stor samlet påvirkning og belastning, jf. § 10. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11. Saksbehandler forutsetter at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, f.eks. i forbindelse med kjøring til Øvre Dølvad når luker og ventiler skal åpnes på inntaket 1. juni. Det må tas hensyn til villrein og annet dyreliv i forbindelse med kjøring til og fra Øvre Dølvad i mai og juni.

En dispensasjon for Kraftverkene i Orkla til å endre dato fra 1. mai til 1. juni for slipp av sommerminstevannføring fra inntaket ved Øvre Dølvad, vil ha begrenset virkning for verneverdiene, og vil sannsynligvis ikke legge grunnlaget for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene. Det er derfor mulig å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Forslag til vedtak - innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Kraftverkene i Orkla (KVO) dispensasjon til å endre dato fra 1. mai til 1. juni for slipp av sommerminstevannføring fra inntaksdammen ved Øvre Dølvad i Knutshø landskapsvernområde.

Vilkår:

- Det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv i forbindelse med kjøring til og fra Øvre Dølvad i mai og juni.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd, og vilkåret er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyret slutter seg til forslaget til vedtak.

Enstemmig.



Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Hjerkinn, 10.01.2018

Lars Børve (sign.)
forvalter
Dovrefjell nasjonalparkstyre

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Hedmark
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Kraftverkene i Orkla
- Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø
- Knutshø Villreinutvalg
- Kvikne Utmarksråd